

Overzicht partijstandpunten klimaat, energie en CO₂-beleid – Verkiezingen 2025–2029

Bron: Analyse op basis van verkiezingsprogramma's 2025–2029 van Nederlandse politieke partijen.

Laatste update: oktober 2025

Inhoud

1. Inleiding
 2. Ambitieuw-Europees beleid
 3. Economisch-realistisch beleid
 4. Pragmatisch-technologisch beleid
 5. Nationaal-sceptisch beleid
 6. Begrippen en toelichting
-

1. Inleiding

Dit rapport vergelijkt de standpunten van Nederlandse politieke partijen over klimaatverandering, de internationale klimaatdoelen van Parijs, en de belangrijkste beleidsinstrumenten zoals CO₂-belasting, het Europese emissiehandelssysteem (ETS) en Carbon Capture and Storage (CCS).

De tekst is gebaseerd op de verkiezingsprogramma's 2025–2029 en geordend van **meest ambitieuw-Europees** tot **meest nationaal-sceptisch**.

Het doel van dit overzicht is om inzicht te bieden in hoe partijen omgaan met klimaatbeleid, energiezekerheid en industriële transitie, en in hoeverre zij internationale afspraken willen volgen of herzien.

2. Ambitieuw-Europees beleid

Partijen in deze categorie beschouwen klimaatverandering als een urgente mondiale uitdaging. Zij willen dat Nederland en de Europese Unie de **Parijs-doelstellingen** halen of overtreffen, doorgaans met **klimaatneutraliteit rond 2040**.

Zij steunen **ETS** en **CO₂-beprijzing** als kerninstrumenten, zien CCS als tijdelijke oplossing en zetten sterk in op hernieuwbare energie en Europese samenwerking.

Volt

Volt ziet klimaatverandering als een van de grootste grensoverschrijdende uitdagingen. De partij wil dat zowel Nederland als de EU **klimaatneutraal is in 2040**. Volt wil de Parijs-doelen overtreffen via een geïntegreerd Europees klimaatbeleid met één CO₂-markt, uitbreiding van het ETS naar alle sectoren en een minimumprijs voor uitstoot. De partij investeert in waterstof, batterijopslag en grensoverschrijdende netwerken. Kernenergie is tijdelijk aanvaardbaar als overgangsoptie.

D66

D66 beschouwt klimaatverandering als een urgente dreiging en wil Nederland **klimaatneutraal in 2040** maken. De partij wil de Parijs-doelen overtreffen door verdubbeling van wind op zee, zonnepanelen op daken, afbouw van fossiele subsidies vóór 2030 en elektrificatie van vervoer en industrie. D66 steunt een hogere CO₂-prijs binnen het ETS en uitbreiding naar luchtvaart en scheepvaart. Kernenergie wordt als ondersteunende bron geaccepteerd, naast wind, zon en waterstof.

GroenLinks–PvdA

GroenLinks–PvdA ziet klimaatverandering als de belangrijkste maatschappelijke uitdaging. De partij wil **klimaatneutraliteit in 2040** en scherper beleid dan Parijs. Ze pleit voor 65% emissiereductie in 2030, hogere CO₂-belastingen, uitbreiding van ETS en afschaffing van fossiele subsidies. Wind- en zonne-energie, waterstof en isolatie zijn de pijlers van het beleid. Kernenergie wordt afgewezen.

Partij voor de Dieren

De Partij voor de Dieren wil **klimaatneutraliteit ruim vóór 2040** en beschouwt klimaatverandering als existentiële crisis. De partij wil afschaffing van ETS, invoering van directe emissieplafonds en nationale CO₂-heffingen voor bedrijven. Ze is tegen kernenergie en grootschalige CCS, en pleit voor beperking van consumptie, krimp van industrie en herstel van natuur en biodiversiteit.

DENK

DENK erkent klimaatverandering als een sociaal en ecologisch probleem en steunt de **Parijs-doelen voor 2050**. De partij pleit voor een rechtvaardige transitie met bescherming van lage inkomens en versterking van klimaatfondsen. ETS en CO₂-belasting worden gesteund, mits opbrengsten worden teruggegeven aan burgers. DENK kiest voor samenwerking met Europa, maar met nadruk op sociale gelijkheid.

3. Economisch-realistisch beleid

Partijen in deze categorie steunen de **Parijs-doelen (2050)** en erkennen de noodzaak van CO₂-reductie, maar willen economische haalbaarheid en innovatie vooropstellen. Zij zien technologie en marktwerking als sleutels tot succes, en pleiten voor **balans tussen klimaatambitie en concurrentiekracht**.

VVD

De VVD streeft naar **klimaatneutraliteit in 2050**, in lijn met Parijs.
De partij kiest voor uitvoerbaar beleid: uitbreiding van wind op zee, ontwikkeling van kernenergie en gecontroleerde afbouw van fossiele energie.
ETS wordt gesteund, maar de VVD verzet zich tegen extra nationale CO₂-heffingen of klimaatfondsen die het bedrijfsleven verzwaren.
De nadruk ligt op innovatie, energiezekerheid en een gelijk speelveld binnen Europa.

4. Pragmatisch-technologisch beleid

Partijen in deze categorie erkennen klimaatverandering, maar leggen nadruk op realisme, betaalbaarheid en technologische innovatie.
Zij steunen de **Parijs-doelen voor 2050**, maar willen nationale flexibiliteit en een geleidelijke transitie.
Kernenergie, innovatie en behoud van industrie spelen een centrale rol.

SP

De SP onderschrijft **Parijs 2050**, maar wil publieke regie over de energietransitie.
De partij steunt CO₂-heffingen voor grote vervuilers, afbouw van fossiele subsidies en publieke energiebedrijven.
Kernenergie is bespreekbaar onder publieke controle. ETS mag niet leiden tot stijgende energiekosten voor burgers.

ChristenUnie

De ChristenUnie ziet klimaatverandering als een morele verantwoordelijkheid en steunt **Parijs 2050**.
De partij wil emissiereductie via hernieuwbare energie, waterstof en innovatie.
ETS wordt gesteund, maar de opbrengsten moeten eerlijk verdeeld worden.
Kernenergie kan als overgangsoptie dienen. De partij benadrukt rentmeesterschap en draagvlak.

CDA

Het CDA erkent klimaatverandering en ondersteunt **Parijs 2050**, maar met nadruk op draagvlak.
De partij kiest voor een mix van kernenergie, innovatie en verduurzaming van industrie.

ETS blijft leidend, maar nationale heffingen worden afgewezen.
Nederland moet een betrouwbare partner zijn binnen de EU, met oog voor betaalbaarheid.

SGP

De SGP ziet klimaatverandering als reëel, maar niet als crisis.
De partij wil de **Parijs-doelen voor 2050** alleen als ze haalbaar en betaalbaar zijn.
De SGP steunt kernenergie, innovatie en CCS als overgangsmaatregel.
ETS wordt geaccepteerd, maar mag niet leiden tot hoge lasten.

NSC

NSC erkent de realiteit van klimaatverandering en steunt **Parijs 2050**, met nadruk op bestuurlijke betrouwbaarheid.
De partij wil kernenergie, innovatie en haalbare doelen.
ETS wordt ondersteund, maar extra nationale belastingen worden afgewezen.
De EU-samenwerking moet pragmatisch zijn en uitvoerbaar beleid opleveren.

BBB

BBB erkent klimaatverandering, maar vindt het huidige beleid te ambitieus.
De partij steunt de **doelen van Parijs**, maar wil realistische fasering en nationale autonomie.
BBB steunt kernenergie, innovatie en afbouw van fossiel zonder dwang.
ETS blijft gehandhaafd, maar zonder extra CO₂-heffingen.

JA21

JA21 erkent klimaatverandering, maar verwerpt dwang en overregulering.
De partij wil herziening van de **Parijs-doelen** en kiest voor kernenergie en innovatie.
ETS wordt aanvaard, maar nationale klimaatbelastingen worden afgewezen.
Nederland moet voorspelbaar beleid voeren, gericht op energiezekerheid.

5. Nationaal-sceptisch beleid

Partijen in deze categorie beschouwen klimaatverandering niet als urgente bedreiging.
Zij wijzen het Parijs-akkoord af of willen het heronderhandelen, zijn tegen ETS en CO₂-heffingen en pleiten voor nationale energie-autonomie, goedkope energie en behoud van fossiele brandstoffen.

BVNL

BVNL erkent klimaatverandering, maar ziet het niet als acuut probleem.
De partij wil stoppen met het **Parijs-akkoord**, afschaffing van ETS en CO₂-heffingen.
Kernenergie en fossiel moeten de basis vormen van betaalbare energie.
Nederland moet zijn eigen beleid bepalen zonder Europese verplichtingen.

PVV

De PVV verwerpt het **Parijs-akkoord** en ziet klimaatmaatregelen als financieel schadelijk. ETS, CO₂-heffingen en klimaatfondsen moeten worden afgeschaft.

De partij wil inzetten op kernenergie, fossiele brandstoffen en lagere energiekosten voor burgers.

Nederland moet onafhankelijk energiebeleid voeren.

FVD

FVD ontkent dat klimaatverandering door mensen wordt veroorzaakt.

De partij verwerpt Parijs, ETS en CO₂-heffingen volledig.

Ze wil alle klimaatwetgeving afschaffen, kolencentrales heropenen en kernenergie uitbreiden.

Nederland moet onafhankelijk opereren en afstand nemen van internationale akkoorden.

Libertaire Partij

De Libertaire Partij verwerpt overheidsinterventie in klimaatbeleid.

De partij erkent klimaatverandering niet als reden voor beleid, wijst Parijs en ETS af, en wil energie volledig overlaten aan de markt.

Kernenergie en fossiele brandstoffen moeten vrij concurreren met hernieuwbare energie, zonder subsidies of regelgeving.

6. Begrippen en toelichting

Klimaatakkoord van Parijs (2015)

Internationale overeenkomst waarin landen hebben afgesproken de mondiale temperatuurstijging te beperken tot ruim onder 2°C, en te streven naar maximaal 1,5°C. De EU en Nederland vertalen dit in beleid gericht op klimaatneutraliteit in 2050.

CO₂-belasting

Nationale heffing op uitstoot van koolstofdioxide, bedoeld om vervuiling te beprijken. In Nederland komt deze bovenop het Europese ETS.

ETS (Emissions Trading System)

Europees systeem waarin bedrijven emissierechten kopen en verhandelen. Het aantal rechten wordt verlaagd, waardoor de prijs van uitstoot stijgt.

CCS (Carbon Capture and Storage)

Techniek waarbij CO₂ wordt afgevangen bij industrie of energiecentrales en opgeslagen in lege gasvelden. Door sommigen gezien als overgangsooplossing, door anderen als overbodig of riskant.

Klimaatneutraliteit

Een situatie waarin netto geen broeikasgassen meer worden uitgestoten. Dit kan door emissies te verminderen en restuitstoot te compenseren.

Energiezekerheid

Het vermogen van een land om betrouwbare, betaalbare energie te leveren zonder afhankelijk te zijn van instabiele of geopolitiek gevoelige bronnen.

Bron: Verkiezingsprogramma's 2025–2029 van Nederlandse politieke partijen; analyse van openbaar toegankelijke documenten, oktober 2025. Rapport gegenereerd door ChatGPT.